

ਇਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.

ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 3- ਆਰ.

31 ਮਈ 1984 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1898)— ਧਾਰਾ 523— ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਲਣਯੋਗ ਸੰਪਤੀ ਜਿਸਦੀ ਤਸਕਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੁੱਕ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ — ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਰਜਿਸਟਰ ਐਂਡ ਦੋ ਤਹਿਤ ਕੇਸ — ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਕਦ ਰਕਮ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ—ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਸਟਮ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਸੌਂਪ ਰਿਹਾ ਹੈ— ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ —ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਸਿਰਫ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਕਦ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿਚ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤ ਨਗਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿਚ ਜੇ ਇਹ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਉੱਤਮ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ - ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਐੱਸ. ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ ਉਹ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ। •

Sarwan Singh and others v. State and others (D. S. Tewatia, J.)

(ਪਾਰਾ 9, 10 ਅਤੇ 11)

18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ, ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ. ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਐਚ.ਐਸ.ਰਿਆੜ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਐਚਐਸ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਪੀਐਸ ਤੇਜੀ, ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਏ.ਕੇ ਮਿੱਤਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਨੰਬਰ 3 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ ਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ

(1) ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਫਿਲੌਰ ਦੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ 'ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਡ' ਡੇਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਰ, ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ। 4,18,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ 100 ਰੁਪਏ 10 ਅਤੇ ਰੁਪਏ, 5, ਅਤੇ 13 ਸੋਨਾ (ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮੁਦਰਾ) ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ। ਅਦਿਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: 14 ਨੂੰ। ਫਰਵਰੀ;1970,IFM. ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਐੱਲ

Sarwan Singh and others v. State and others (D. S. Tewatia, J.)

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੀ.ਟੀ.ਰੋਡ 'ਤੇ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਕੁਝ ਸਮੱਗਲਰ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਨਕਦੀ ਲੈ ਕੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੋ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਕਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਹਰਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਬੋਧ ਰਾਜ ਪੁੱਤਰ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ ਵਾਸੀ ਮੁਹੱਲਾ ਤੇਲੀਆਂ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਐੱਮਐੱਮਪੀਆਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਉਕਤ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰਾਮ ਲਾਭਾ ਪੁੱਤਰ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਵਾਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸਿਟੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਇਕ ਚਾਬੀ ਸੀ. ਰਾਮ ਲਾਭਾਇਆ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਮ ਲਾਭਾਇਆ ਅਤੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਪਿਆ ਸੂਟ ਕੇਸ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਤਨ ਵਾਸੀ ਮਾਹਲੀ ਗੇਟ ਫਗਵਾੜਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ . ਸੂਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪਏ ਮਿਲੇ ਹਨ। 4,18,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ 100. ਰੁਪਏ 10 ਅਤੇ ਰੁ. 5 ਅਤੇ ਇੱਕ 32 ਬੋਰ ਦਾ ਪਿਸਤੌਲ, ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਪੇਟੀ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਗੋਲੀਆਂ ਸਨ। ਬੋਧ ਰਾਜ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਡੱਬੇ 'ਚ ਪਈਆਂ 13 ਤੋਲੇ ਸੋਨਾ (ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਰੰਸੀ) ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਭੇਜਦੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ, ਰਿਵਾਲਵਰ, ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੈਲਟ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੋਧ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਟ, ਸਿਗਰਟ ਦੀ ਡੱਬੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਬੈਸਡਰ ਨਿਊਕ ਨੰਬਰ RJQ-6022 ਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸੋਨਾ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 420, 411, 414 ਅਤੇ 120 (ਬੀ), ਭਾਰਤੀ ਪੈਨਲ ਕੋਡ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 5 ਅਤੇ 8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962

ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵੱਡੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 5 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ।

(2) ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ (ਦੋਸ਼ੀ) ਰਾਹੀਂ ਮੇਸਰਜ਼ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕੁਮਾਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਫਰਮ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਨਕਦ ਰਕਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ- ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ; ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ; ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ,

Sarwan Singh and others v. State and others (D. S. Tewatia, J.)

ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਪੀ. ਸੂਦਾ; ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਐਮ ਮਨਚੰਦਾ।

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ, ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਐਮ ਮਨਚੰਦਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਫਰਮ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕੁਮਾਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(4) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਪੋਰਟ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਦਲੀਲ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(6) ਪੁਰਾਣੇ ਸੀਬੀਡੀਈ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

“523 (i) ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਸੀ.ਆਰ. ਆਰ 592/71 ਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(1) ਜੇਕਰ 3 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ 3 ਸੀਜ਼ਰਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 7 ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੈ) 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ■ ਲੇਖ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਥਿਠਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(9) ਉੱਥੇ Ithe3 ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਪੀ.ਸੀ. ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕੇਸ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਿਟੈਂਡਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਕੇਸ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਉੱਚਤਮ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ ਉਹ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੋ- ਪਰਟੀ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਆਖਰਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿਚ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਲਝਣਾਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨਕਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਨਕਦ ਰਕਮ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੁਪਰਡਾਰੀ 'ਤੇ, ਜੇ ਇਹ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੀਜ਼

(10) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਗਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸਾਵਰੇਨਜ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਦੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਵਰੇਨ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬਾਪਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ *ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ (1) ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ (2) ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਉਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ.

(12) ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 10 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਗਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 5 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਯਾਨੀ, ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਨਗਦੀ ਅਤੇ ਸਾਵਰੇਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ, ਜੋ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ।

(13) *ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

(14) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ *ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ. ਕਸਟਮ, ਰੋਕਥਾਮ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ* ਬਨਾਮ *ਸੀਤਾਰਾਮ ਹਵਾਸਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (3) ਲਗਾਤਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

(2) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 496.

(3) ਏਆਈਆਰ 1968 ਕੈਲ 274.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ